

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

**РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНЕ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І
ПЕРСПЕКТИВИ**

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
(Чернівці, 28-29 жовтня 2021 р.)

**КОНФЕРЕНЦІЯ
ПРИСВЯЧЕНА 145 - РІЧЧЮ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В
ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2021

Друкується за ухвалою редакційно-видавничої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- Петришин Р.Д.**, ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор фіз-мат наук, професор;
Заччук М.Д., декан географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор географічних наук;
Кіліньська К.Й., доктор географічних наук, професор кафедри соціальної географії та рекреаційного природокористування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова оргкомітету);
Смик О.С., кандидат географічних наук, асистент кафедри соціальної географії та рекреаційного природокористування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (секретар оргкомітету).

Р 364 **Рекреаційно-туристичне природокористування в Україні** : сучасний стан і перспективи : збірник матеріалів 2-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції, присвяч. 145-річчю геогр. освіти в Чернівцях, нав. ун-ті ім. Ю. Федьковича (28-29 жовтня 2021 р.) за заг. ред. проф. К.Й. Кіліньської. – Чернівці : Чернівц. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 88 с.
ISBN 978-966-423-664-2

Збірник висвітлює поточні рекреаційно-туристичні природокористування. Окремі питання присвячені сучасній суспільно-географічній ситуації в Україні. Для фахівців у галузі географії, рекреації і туризму, курортної, праціантської туристичних компаній, викладачів, аспірантів, студентів географічних та економічних факультетів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за вибір, точність наведених фактів, власних імен та інших відомостей. Текст піданий в авторській редакції.

УДК 338.483.1:712(477.85)

ЗМІСТ

Секція № 1. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ СТУДІЇ УКРАЇНИ: ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	5
Джаман Я.В., Джаман В.О. Етнічна культура – об'єкт туристичної атрактивності.....	5
Заччук М.Д. Моделювання та прогнозування у рекреаційно-туристичному природокористуванні.....	8
СЕКЦІЯ № 2. ГЕОГРАФІЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	11
Шаньово П.Г., Гавриленко О.П., Муніч Н.В. Про небезпечні й стихійні кліматичні явища у рекреаційно-туристичному природокористуванні.....	11
Кіліньська К.Й., Атаманюк Я.Д. Методичні підходи до вивчення сучасного рекреаційно-туристичного природокористування Придністерських придолинних комплексів.....	15
Кіліньська К.Й., Кузик А.Р. Рекреаційно-туристична особливість Подільсько-Буковинської карстової області.....	19
СЕКЦІЯ № 3. СВІТОВА РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИСТИКА: СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	23
Данілова О.М., Паламарюк М.Ю., Цимбал Є.С. Реалізація заходів антикризового управління туристичною галуззю в період пандемії COVID-19.....	23
Славка Р.Р., Болдыр І.М. Збройні конфлікти як обмежувач чинник розвитку туризму в Африці.....	28
Смик О.С., Гринюк О.П., Чижурлій Г.С. FASHION-туризм: особливості та перспективи розвитку.....	31
СЕКЦІЯ № 4. ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ У СТРУКТУРІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	35
Кіліньська К.Й., Смик О.С. Туристичні маршрути – основа активного використання рекреаційно-туристичних ресурсів (на прикладі Придністерських районів Чернівецької області).....	35
Бучко Ж. І., Машаляк Д.В. Маршрути піщодітного та гірського туризму в Буковинських Карпатах.....	40

СЕКЦІЯ № 5. РИНОК РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ	43
Єремія Г.І, Сынк О.С. Система менеджменту та маркетингу – складова розвитку хостельного господарства міста Чернівці.....	43
Браславська О.В., Озерова Л.А., Прийма О.С. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні.....	47
Косташук В.І, Різув Ю.Т. SWOT-аналіз туристичного підприємства, як чинник оптимізації його розвитку (на прикладі КСВ «Буковинська Троє»).....	51
СЕКЦІЯ № 6. РЕГІОНАЛЬНА РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМОЗНАВСТВО: СУЧАСНИЙ СТАН	55
Руденко В.П., Грен К.В. Класифікація географічних назв осель Галичини і Буковини Мирона Кордуби як джерело рекреаційно-туристичної діяльності.....	55
Гришко В.С. Вплив змін клімату на розвиток туристичної діяльності в Чернівецькій області.....	59
Косташук В.І. Транспортно-географічне положення Чернівецької області як чинник розвитку міжнародного туризму.....	63
Прасуд Ю., Дарієнко Д., Чудінов А. Альтернативна туристична доступність як оцінка туристично-конкурентної спроможності території.....	68
СЕКЦІЯ № 7. ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОГНОЗИ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	71
Тихонович Є.Є., Білецький М.І., Котик Л.І. Перспективи розвитку туризму у сільських населених пунктах Судовищанщинської територіальної громади.....	71
Прасуд Ю.І., Лобачик А.В. Можливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму на Херсонщині.....	75
Прасуд Ю.І., Терентьєва А. Ю. Проблеми та перспективи рекреаційно-туристичної галузі у Хорольській МТГ Лубенського району Палтавської області.....	79
СЕКЦІЯ № 8. РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА ОСВІТА ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	82
Атаманюк Я.Д. Рекреаційно-туристична освіта бакалаврів географії.....	82

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ СТУДІЇ УКРАЇНИ: ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

*Джаман Я.В., Джаман В.О.
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна*

ЕТНІЧНА КУЛЬТУРА – ОБ’ЄКТ ТУРИСТИЧНОЇ АТРАКТИВНОСТІ

Постановка проблеми. У контексті з’ясування вузлових засад етнічного туризму особливе місце займає проблема окреслення поняття „етнічна культура”, що виступає в якості основного об’єкту туристичної атрактивності етносу.

Аналіз останніх досліджень. Поняття „культура” – багатозначне, тому відомо кілька десятків його визначень [1, с. 167] і зміст залежить від сфер застосування. Пізніше під культурою стали розуміти певні технічні досягнення, писемність, літературу, театр, систему освіти, дозволяючи тощо, а також організації й установи, що забезпечують їх функціонування. Найбільш загальні визначення цього поняття:

- а) культура – це позабіологічно вироблений (не закріплений генетично) і передаваний спосіб людської діяльності [2, с. 207];
- б) культура означає все те, що створено людством на відміну від того, що створено природою [1, с. 167].

Мета. Таке комплексне розуміння культури на основі діяльнісного підходу дозволяє розглянути відповідне визначення поняття „етнічної культури”.

чи Миколаївську область з сусідами, то оцінюємо території за 5-ти бальною шкалою, якщо Волинську область, то – за трьохступеневою шкалою. Найвищий бал (найвищий ступінь) буде відповідати лідерським властивостям і сильним сторонам. Використовуючи бальний метод до оцінювання можливості території, порівнюючи її з іншими обраними, можемо стверджувати, що альтернативна туристична доступність це відносний кількісний показник конкурентності території на заданому територіальному ринку туристичних послуг.

Висновки. Аналіз результатів проведених досліджень та безпосередньо запропонованої методики рейтингового підходу за сумою балів переконливо свідчить про можливість її використання не тільки при аналізі туристичних пропозицій з точки зору туриста, але і під час розробки SWOT-матриці, стратегії розвитку туристичної галузі, визначення напрямів вигідного інвестування тощо, на що і будуть спрямовані подальші дослідження.

Бібліографія

1. Окландер М.А. Проблеми формування маркетингової системи країни. / М.А. Окландер К.: Наукова думка, 2002. 167 с.
2. Кусков А.С. Рекреационная география / А.С. Кусков, В.Л. Голубева, Т.Н. Одинцова // Учебно-методический комплекс. М.: - 2005. - С. 414.
3. Прасул Ю.І. Альтернативна туристична доступність як фактор визначення конкурентних позицій території. / Ю.І. Прасул, В.Г. Клименко, Я.Р. Мельник, А.А. Андрусва // *Topical issues of the development of modern science: Abstracts of the 7th International scient. and pract. conf.*, 11–13.03.2020, Sofia, Bulgaria. Sofia, Bulgaria : ACCENT, 2020. P. 381–384.
4. Бубир Н., Клименко В., Мельник Я., Прасул Ю. Альтернативна туристична доступність: сутність, досвід, апробація (на прикладі Черкаської області). Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи. / Н. Бубир, В. Клименко, Я. Мельник, Ю. Прасул // Матеріали міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., м. Львів, 1-3 жовтня 2020 р. Львів, 2020. С. 202-205.

ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОГНОЗНІ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Тиханович Є.Є., Білецький М.І., Котик Л.І.

*Львівський національний університет
імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ СУДОВОВИШНЯНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

В умовах здійснення адміністративно-територіальної реформи актуальним є означення перспективних напрямків господарської діяльності новостворених територіальних громад, які виконуватимуть роль бюджетонаповнюючих сфер господарства. Особливо гостро ця проблема означена для сільських населених пунктів, які характеризуються розвитком процесів депопуляції, злиднення, безробіття, означаються занепадом промисловості та присадибного сільського господарства [2], стагнацією соціальної сфери та відсутністю чітких векторів подальшого економічного розвитку. Однією з територіальних громад для сільських населених пунктів якої розвиток туризму може стати основою розв'язання сформованих соціально-економічних проблем є Судово-Вишнянська ТГ (СВ ТГ) Львівської області.

Проблеми розвитку туризму СВ ТГ у контексті формування візії громади та означенні економічних сценаріїв її функціонування частково розглянуті у рамках освітньо-практичної програми «Інтегроване просторове планування для об'єднаних територіальних громад» (впроваджена за підтримки «U-LEAD з Європою») [6]. З історико-краєзнавчого погляду, І. Саган [5] узагальнив

краєзнавчо-туристичні ресурси території дослідження, Т. Дмитрасевич [4] детально розкрив історію розвитку м. Судова Вишня та його околиць. Науковцями Львівського університету проаналізовано туристичний потенціал сільських населених пунктів СВ ТГ [3] та обґрунтовано доцільність формування і популяризації туристичного кіляца «Дерев'яні церкви Судово-вишнянщини» [1].

Означення перспективних напрямків туризму для сільських населених пунктів СВ ТГ виходячи з їхнього природо-, соціально-економічного, історико-культурного потенціалу та особливостей географічного положення є метою статті.

СВ ТГ охоплює 18 сільських населених пунктів та м. Судова Вишня; характеризується компактністю, високою густотою населення та значним показником сезонної трудової міграції [6]; має диверсифіковану структуру господарства з пріоритетом розвитку агровиробництва та промисловості будівельних матеріалів; орієнтується на модернізацію соціальної сфери, зокрема транспорту, освіти, туризму; визначається історично сформованим брендом території – м. Судова Вишня [1, 2].

У природо-географічному відношенні громада розташована у межах Зовнішньої зони Передкарпатського прогину з широкими, плоскими, злегка звисаючими межиріччями, які використовуються під сільськогосподарські угіддя або зайняті сосновими і сосново-буковими лісами.

В історико-культурному руслі — це давня освоєна територія із збереженими архітектурними (замки, сакральні, оборонні, житлові споруди), культурними (місця боїв, музеї, місця життя і діяльності відомих особистостей тощо) пам'ятками та автентичною побутовою культурою населення Надсяння.

Проведення польового дослідження сільських населених пунктів СВ ТГ та врахування особливостей їхнього транспортно-географічного розташування, транспортної доступності, природних умов і розвитку соціальної інфраструктури сільських населених пунктів СВ ТГ [1, 3, 4] дало змогу виокремити десять перспективних напрямків туризму, розвиток яких може мати місце у громаді (табл. 1).

Таблиця 1

Перспективні напрямки розвитку туризму у сільських населених пунктах СВ ТГ

Сільські населені пункти	Напрямки туризму									
	Рекреаційний	Історико-культурний	Релігійний	Семіментальний	Фестивальний	Вихідного дня	Каніш	Екскурсійний	Зелений	Агротуризм
Довгомостиська	+	+	+	+				+		+
Борготин	+	+		+		+		+		
Княжий міст	+					+			+	
Новосімаї									+	
Дмитровці		+	+	+	+	+		+	+	+
Волостків		+	+	+		+		+	+	
Загороди									+	
Заріччя									+	
Дидятині		+	+	+	+	+		+	+	
Вовчицовець		+	+	+		+		+		+
Кульмагичі		+		+					+	
Велика Діброва									+	
Мала Діброва									+	
Малі Мокряни		+	+	+	+	+	+	+	+	
Великі Мокряни		+	+	+		+	+	+	+	

Бердів										+	
Макунів		+	+	+		+			+	+	
Шишорівці		+	+	+	+	+			+	+	

Найспроможніша СВ ТГ у сфері розвитку зеленого туризму та туризму вихідного дня. Сприяє цьому віддаленість сільських поселень від екологічно небезпечних об'єктів господарювання, малолюдність частини сільських поселень, що приваблює туристів-поціновувачів тиші й усамітнення, збереженість та мальовничість природних ландшафтів краю. Спроможна СВ ТГ у плані розвитку історико-культурного, сентиментального, релігійного та екскурсійного туризму, який орієнтований на відвідування пам'ятних історичних об'єктів краю, місць локалізації архітектурних й сакральних споруд, зокрема, унікальних дерев'яних церков Надзіння. Наявність на території громади агрогосподарств (сс. Довгомостиська, Дмитровичі, Кульматичі) – основа для розвитку агротуризму, що вдаю поєднується в населених пунктах з екскурсійним туризмом та туризмом вихідного дня за умовою чого є зручне транспортно-географічне положення поселень. Натомість рекреаційний і фестивальний (сс. Дмитровичі, Дидятичі, Малі Мокряни, Шишорівці) туризм зараз потребує актуалізації на фоні "коронавірусного холоду" та стагнації туристичної сфери регіону.

Сформованими центрами розвитку рекреаційного туризму СВ ТГ є поселення Довгомостиська, Борятин, Княжий міст, де функціонують бази відпочинку, що надають туристично-рекреаційні послуги орієнтовані як на внутрішнього так і міжнародного туриста.

СВ ТГ має високу спроможності для розвитку туризму головними напрямками якого є зелений туризм, туризм вихідного дня, історико-культурний, релігійний, сентиментальний туризм.

Бібліографія

1. Білецький М. *Дерев'яні церкви Судово-вишніянщини як дестинації історико-культурного туризму* / М. Білецький, С. Тиханович, Л. Котик // *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: матер. XV Міжнар. наук.-практ. конф.* - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. - С. 31-37.
2. Білецький М.І. Туризм як інноваційний вектор розвитку господарства Львівської області / М. Білецький, Л. Котик // *Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф.* - Львів: Галич-Прес, 2019. - С. 77-87.
3. Білецький М.І. Туристичний потенціал сільських населених пунктів Судово-вишніянської ТГ. / М. Білецький, Л. Котик, С. Тиханович // *Туристичний потенціал Судово-вишніянської територіальної громади Львівської області: стан і перспективи розвитку: зб. матер. наук.-практ. конф.* - Львів, 2021. - С. 179-194.
4. Дмитрасевич Т.А. *Благословляю вишнєвські стежини ...* / Т.А. Дмитрасевич. - Т. 1. - Львів: Вид-во ЛНУ, 2016. - 421 с.
5. Саган І. *Мостиська: краснавіч розмаїтості* / І. Саган. - Мостиська, 1994. - 48 с.
6. Судово-вишніянська міська ОТГ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://fromada.canactions.com/sudovovyshnianska>.

Прасул Ю.І., Лобачик А.В.
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна,
м. Харків, Україна

МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ НА ХЕРСОНЩИНІ

Постановка проблеми. Потреба у відновленні фізичних та духовно-емоційних сил населення стає все актуальнішою в суспільстві. Туризм та рекреація займають ширший спектр в соціально-економічному становищі Херсонської області порівняно з

Наукове видання

**РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНЕ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ**

*Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 145-річчю географічної освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
28-29 жовтня 2021 р.*

Відповідальна за випуск *Кілінецька К.Й.*

Літературний редактор *Лукул О.В.*

Технічний редактор *Чорасва Г.К.*

Дизайн обкладинки *Цвіра А.В.*

Підписано до друку 25.11.2021. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Друк різкографічний. Умов.-друк. арк. 4,8.

Обл.-вил. арк. 5,2. Тираж 50. Зам. 3-009/0.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.

58012, Чернівці, вул. Козюбницького, 2.

e-mail: nata@chnu.edu.ua

Свідчення суб'єкта видавничої справи ДК № 894 від 08.04.2002.